

Aflevering 5: partijen 11, 12 en 13

Partij 11: consolidatie

27 oktober 1935

Hotel de Witte Brug in Den Haag

Aljechin-Euwe $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$, 30 zetten

Lasker zegt na de 10^e partij dat de strijd weer geheel open is. De grote vraag van vandaag is of Aljechin nogmaals direct zal terugslaan na een nederlaag. Dat gebeurt niet. Dit keer opent Aljechin met 1. d4 en speelt de eerste zetten zoals zijn uitdager het in de zesde partij deed. Euwe wijkt dan als eerste af, hij speelt de opening solide en Aljechin weet niet veel te bereiken. Als Euwe op de 23^e zet een laatste dreiging pareert is alle gevaar geweken. Op de dertigste zet neemt Euwe het remiseaanbod van Aljechin aan. Een belangrijk moment: voor het eerst heeft Euwe zijn winstpunt uit de vorige partij kunnen consolideren.

Tussenstand Aljechin-Euwe $6\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{2}$

SCHAKEN.

ELFDE PARTIJ REMISE

„Een grootmeester-remise,” zegt Flohr. — Stand is thans 6½—4½ voor Aljechin.

Gisteravond is in „De Witte Brug” te Den Haag de elfde partij gespeeld tusschen dr. Aljechin en dr. Euwe om het schaakwereldkampioenschap.

Na dertig zetten werd tot remise besloten, hetgeen een zeer fraai resultaat voor onzen landgenoot genoemd mag worden, daar hij in deze partij de zwarte stukken voerde.

De partij.

Wit: dr. Aljechin.	Zwart: dr. Euwe.
1. d2—d4,	d7—d5
2. c2—c4	c7—c6
3. Pg1—f3	Pg8—f6
4. e2—e3	Lc8—f5
5. c4×d5	c6×d5

Aljechin en Euwe schijnen niet denzelfden smaak te hebben.

Aljechin speelde in de zesde partij op dit punt ..... P×d5.

Een kwestie van smaak.

6. Pb1—c3	e7—e6
7. Pf3—e5	Pf6—d7

7. Pb8—d7 zou verkeerd zijn met het oog op 8. .... g4.

8. Dd1—b3	Dd8—c8
9. Lc1—d2	Pb8—c6
10. Ta1—c1	Lf8—e7
11. Lf1—e2	

De behandeling van de opening door wit is tamelijk tam. Het lukt hem op deze manier niet een voordeel te behalen.

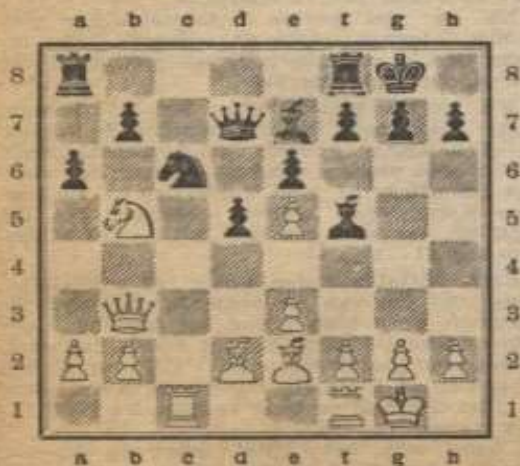
11.	Pd7×e5
12. d4×e5	0—0
13. Pc3—b5	

Ook met andere zetten bereikt wit niets. Zwart krijgt steeds met Dd7 en d5—d4 een bevredigend spel.

13.	De8—d7
14. 0—0	a7—a6

Stand na den 14den zet.

Zwart: dr. Euwe.

Wit: dr. Aljechin.

Met 14. .... Tf8—c8 had zwart een belangrijk tempo-voordeel behouden. Wit zou dan immers zijn pionnen met 15. f4 moeten dekken, waarop zwart met 16. a6, 17. Pd4, P×d4, 18. e×d4, T×c1, 19. T×c1, Tc8 algemeen afruif afdwingt.

15. Pb5—d4,	Pc6×d4
-------------	--------

Niet goed zou de pionnenwinst 15. .... P×e5 zijn in verband met 16. P×f5, e6×f5; 17. Tf1—d1 en wit zou den pion bij beter spel terug winnen.

16. e3×d4	Ta8—c8
17. Ld2—b4	

Wit ruilt den looper van de zwarte velden om het veld c5 met zijn stukken te kunnen bezetten.

17.	Le7×b4
18. Db3×b4	Tc8—c2

Slecht zou het zijn hier een afwikkelingspoging 18. .... T×c1; 19. T×c1, Tc8 te ondernemen in verband met 20. Te5! Met voordeel voor wit, daar 20. .... T×c5 mislukt door 21. d×c5, d4. 22. L×a6. Al deze mogelijkheden zou Euwe in den 14en zet hebben kunnen uitschakelen.

19. Tc1×c2	Lf5×c2
20. Tf1—c1	Tf8—c8
21. h2—h3	

De bedreiging 21. Dd6 wordt met 21. .... La4 gepareerd.

21.	Tc8—c6
22. Db4—a5	h7—h6
23. b2—b4	Lc2—a4
24. Tc1×c6	

24. Te5 springt nu af op 24. .... b6. 25. D×a4, b×c5; 26. b5, Tc8; 27. d×c5, a×b5; 28. L×b5, Dc7 of 27. D×a6, c4.

24.	Dd7×c6
25. Da5—d8†	Dc6—e8
26. Dd8—c7	De8—c6
27. Dc7—b8†	Kg8—h7
28. Le2—d3†	g7—g6
29. Kg1—h2	Kh7—g7

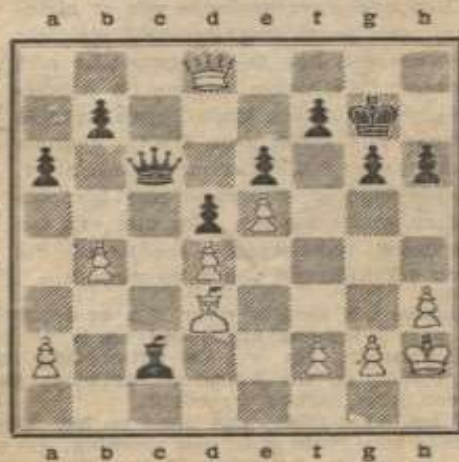
Op 29. .... Dc3 speelt wit 30. D×b7.

30. Db8—d8	La4—c2
------------	--------

Remise.

Stand na den 30sten zet.

Zwart: dr. Euwe.

Wit: dr. Aljechin.

Dit is de eerste „grootmeester-remise” in dezen wereldkamp.

Jaco Flohr

Géza Maróczy

Euwe heeft Géza Maróczy als secondant. Hij studeert net als Euwe wiskunde en beschouwt schaken meer als afleiding. Rond de eeuwwisseling is hij een van de sterkste spelers van de wereld. Hij behaalt uitstekende toernooiresultaten in het begin van de 20e eeuw en een match tegen Lasker om het wereldkampioenschap is bijna rond maar gaat uiteindelijk toch niet door. Na de communistische machtsgreep in Hongarije in 1919 verlaat Maróczy zijn land en hij verblijft dan tijdelijk in Oostenrijk en Nederland, en gaat later naar de Verenigde Staten en Engeland. Max Euwe was in Nederland een van de studenten van Maróczy. In 1921 speelden ze een tweekamp in etappes in Oostenrijk die in 6-6 eindigde. Maróczy was toen al 50 jaar oud, dertig jaar ouder dan Euwe.

Een jonge Max Euwe spelend tegen Géza Maróczy

Partij 12: onbegrepen pionoffer van Aljechin

29 oktober 1935

Effectenbeurs in Amsterdam.

Euwe-Aljechin 1-0, 36 zetten

Tartakower schrijft dat de partij wordt gespeeld in de ‘tempel der Speculaties’. Hoe het ook zij, Aljechin haalt het Grünfeld-Indisch van stal en offert snel een pion. Het is aan Euwe de taak om te bepalen of het offer correct is, een grote fout of vooral speculatief. Hij neemt de pion en Aljechins zet wordt in die dagen als een misrekening beschouwd.

EUWE WINT TWAALFDE PARTIJ

De Nederlandsche kampioen speelde sterk en consequent. — Aljechin viel heel erg tegen.

MISLUKTE OFFERS

Stand: Aljechin 5 gewonnen, Euwe 4 gewonnen, remise 3.

Dr. Euwe is er in geslaagd in de twaalfde partij door uitmuntend consequent spel zijn grooten tegenstander de baas te blijven: een prachtige overwinning, die de spanning in niet geringe mate verhoogt.

Gisteravond om even over half zeven begon de partij in het gebouw van de Effectenbeurs te Amsterdam.

Tevoren heeft de voorzitter van de Schaakclub der Effectenbeurs de heer Slijper in een wiotte, geestige en zeer verzorgde Fransche toespraak hulde gebracht aan de beide grootmeesters en dezen welkom geheeten in den kring der Effectenbeurs-schakers. Voor de dames had spr. daarbij een bloemstukje.

Mr. Max Levenbach beantwoordde deze zeer toegesjuichte welkomtspeech met eenige woorden, waarna de partij begon.

De groote zaal van de Effectenbeurs was onherkenbaar vermomd; overal waren tafeltjes neergezet met schaakborden. Overal hing het „Stille“..... alsof er ooit stille geheerscht heeft juist hier! Achter een gordijn waarop een bordje „Pers“ hing verdwenen de vele meesters en aankomende meesters, die de partijen te analyseeren hadden voor hun bladen. En in de groote hal, die voor deze gelegenheid met planten en tapijten was versierd zaten, achter de glazen deuren de beide grootmeesters met hun secundanten: dr. Aljechin met Landau en dr. Euwe met Maroczy.

Er waren zeer velen gekomen om deze match mee te maken. Maar vol was het er nog lang niet. Natuurlijk waren er heel wat kopstukken uit onze financieele wereld aanwezig.

De partij — zocals gezegd de twaalfde — verliep als volgt:

Wit: dr. Euwe.	Zwart: dr. Aljechin.
1. d2—d4	Pg8—f6
2. c2—c4	g7—g6
3. Pbl—c3	d7—d5
4. Dd1—b3	d5×c4
5. Db3×c4	Lf8—g7
6. e2—e4	

Dit is beter dan de zet, dien Euwe in de vierde partij heeft gekozen. Toen speelde hij 6. Lf4

6. —	0—0
7. Pg1—f3	a7—a6

Zoodra Aljechin een of andere variant voor den tweeden keer gebruikt, heeft hij gemeenlijk versterkingen ontdekt. Deze zet is er echter zeer beslist niet op berekend om het witte openings-systeem te bestrijden. Ik heb het reeds tweemaal in een analyse verteld: de zet 4. — d5×c4 is niet volkomen goed.

8. Lc1—f4	e7—b5?
-----------	--------

Volgens Aljechin een offer. De bedoeling van het offer is echter voor mij een raadsel.

9. Dd4×c7	Dd8—e8
-----------	--------

Op 9. —, b4, volgt 10 Pa4 en zwart mag e4 niet nemen wegens de dreiging Pb6.

10. Lf1—e2	
------------	--

Voor Wit is er geen enkele dreiging en hij kan rustig de rochade voorbereiden. In aanmerking kwam hier ook 10. e5.

10. —	Pb8—e6
11. d4—d5	Pc6—b4
12. 0—0	

Het zou een grove fout zijn geweest 12. Tc1 te spelen in dit geval, wegens P×e4 benevens P×d5.

12. —	Pf6×e4
-------	--------

Het stuk-offer geeft nog de beste kans. Wat zal trouwens de arme Zwarte overigens doen?

13. Pc3×e4	Pb4×d5
14. Dc7—c1	Lc8—f5
15. Pe4—g3	Ta8—c8
16. Dc1—d2	

Op alles heeft Wit een behoorlijk antwoord.

DR. MAX EUWE, ONZE MATADORI

Later is gezegd dat Aljechin in zijn voorbereiding de a-pion, die op de 7^e zet was opgespeeld naar a6, had teruggezet naar a7. Is dat een plausibele verklaring voor b5? Aljechin zoekt het iets verderop in complicaties die hem nog meer materiële achterstand opleveren. Tartakower kan het niet laten om te stellen dat de stelling vereiste dat Aljechin nog dieper in de ‘beurs’ moest tasten. De wereldkampioen wordt hardhandig van het bord gezet. Euwe denkt slechts anderhalf uur na over de hele partij. Een jaar of veertig later wordt Aljechins pionoffer gerehabiliteerd en krijgt het de naam ‘Hongaarse variant’. Intuïtief had Aljechin dus gelijk, schrijft Kasparov nog later. Maar in 1935 kan niemand, ook Euwe niet, het vroege pionoffer verklaren. Direct na de opzienbarende zet valt een groot bord met daarop de beursnoteringen met een harde klap omver, de zaal wordt er stil van. Na de partij verzoekt Euwe het publiek om niet te applaudisseren. Nadat Aljechin is vertrokken demonstreert Euwe de partij aan de zaal en daarna toont Lasker nog een aantal fragmenten uit een van zijn eigen partijen. Euwe is Aljechin nu tot op één punt genaderd.

Tussenstand Aljechin-Euwe 6½-5½

Partij 13: een memorabele partij

31 oktober (1 november) 1935

Schaakclub Watergraafsmeer (Café Van Klaveren) in Amsterdam.

Aljechin-Euwe afgebroken en ½-½, 59 zetten

Als geboortedatum van Aljechin wordt zowel 31 oktober als 1 november 1892 genoemd. Op zijn grafmonument (Cimetière de Montparnasse) staat 1 november. Hij speelt dus in elk geval een deel van de 13e partij op zijn verjaardag.

Aljechin opent met 1. e4 en het Open Spaans komt op het bord. Het is een spannende en combinerende partij. Tartakower omschrijft de verwickelingen als zeer aangrijpend en opwindend: “een open veldslag”. Aljechin offert opnieuw een pion en Euwe volgt het oude advies van Steinitz: “de meeste offers zijn alleen te weerleggen door accepteren”. Euwe lijkt op de winst af te gaan maar hij wikkelt misschien te snel af. Het blijft spannend. Bij het afbreken is het allemaal niet zo duidelijk. Beide spelers beoordelen de afgebroken stelling als gunstig voor zichzelf!

De afgegeven zet van Aljechin is de meest waarschijnlijke. Na de hervatting gebeurt er in twintig zetten nog van alles maar het eindresultaat is remise. De meest opwindende partij van de tweekamp tot nu toe.

Tussenstand Aljechin-Euwe 7-6

EUWE STAAT BETER IN DERTIENDE PARTIJ

Aljechin experimenteerde in de opening maar Euwe weerlegde alles. — Fraai spel van den Nederlander tot den 30en zet. Daarna vond hij de winnende voortzetting niet, en werd zijn positie zwakker.

NA 40 ZETTEN AFGEBROKEN.

De dertiende partij ging in café Van Klaveren aan den Middenweg te Amsterdam.

Er bestond voor dezen kamp met het oog op den 5—4 stand in het voordeel van Aljechin een buitengewone belangstelling, zóó zelfs, dat velen onverrichter zake huiswaarts moesten keeren, daar het Café Van Klaveren, dat niet over een accommodatie van een Cariton of Millieaal beschikt, niet groot genoeg bleek, om de schare liefhebbers te bevatten.

Euwe en Aljechin zaten in een zij-zaaltje, waar het braad-warm was, omringd door hun secondanten en eenige belangstellenden, terwijl onze analytiscus Flohr zijn waardevolle ontleding van het spel zat te schrijven, niet zonder de belangstelling van andere schaak-technici, die zijn oordeel blijkbaar zeer waardeerden.

In het café zelf heerschte een drukte van belang en na eenigen tijd werden de deuren van het zij-zaaltje ook gesloten, waardoor beide matadores geheel gescheiden van de belangstellenden kwamen te zitten.

Reeds na 17 zetten fluisterde Flohr ons in het oor, dat Euwe's winstkansen zeer goed stonden en hij schreef van een „knock out”, waaraan anderen nog schenen te twijfelen.

Zou Aljechin deze 13e partij verliezen (zijn zwart gevlechten kater ten spijt), dan heeft hij heden een onprettigen verjaardag.

Wit: Aljechin.

Zwart: Euwe.

1. e2—e4	e7—e5
2. Fg1—f3	Pb8—c6
3. Lf1—b5	a7—a6
4. Lb5—a4	Pg8—f6
5. 0—0	Pf6×e4

De klassieke verdediging der Spaansche partijen, die door Euwe met voorliefde wordt gespeeld.

6. d2—d4	b7—b5
7. La4—b3	d7—d5
8. d4×e5	Lc8—e6
9. e2—e3	Lf8—e7
10. a2—a4	b5—b4

Volgens de laatste ondervindingen zou deze zet beter zijn dan 10. ..., Tb8, die gewoonlijk wordt gespeeld.

11. Pf3—d4

Daardoor geeft Aljechin een scherp karakter

DR. A. ALJECHIN.

(Naar een teekening van M. Nauta.)

aan de partij. Het is mij onbekend, of de zet reeds is gebezigd.

11.	Pc6×e5
12. f2—f4	Pe5—c4

Ook 12. ..., Lg4; 13. Dc2, e5 kwam in aanmerking.

13. f4—f5

Slecht zou zijn geweest 13. P×e6, f×e6; 14. L×c4, d×c4; 15. Dh5†, g6; 16. Dc5†, Lc5†, en Zwart wint.

13.	Lc6—c8
14. Dd1—e1	

Een slag in de lucht zou zijn geweest 14. ..., Pc6, wegens Lc5†.

14. .... Lc8—b7

De schijnbare bedreigingen van Aljechin worden door Euwe gemakkelijk gepareerd. De zwarte paarden staan zeer sterk. De zwarte stelling verdient ook de voorkeur. Alle zwarte stukken zijn ontwikkeld, daarentegen heeft Wit de ontwikkeling veronachtzaamd. De